

УДК 615.825:616.-005.93

**РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ВТРУЧАННЯ
У РАЗІ ВТОРИННОГО ЛІМФОСТАЗУ****Соломія КОПИТКО, Ольга БАС***Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна*

Вступ. Лімфедема / лімфостаз – це надмірне скупчення рідини безпосередньо під шкірою. Якщо стан не лікувати він поступово може погіршуватися. Лікування передбачає широкий спектр втручань. Успішне лікування впливає на функціональний стан пацієнта та якість життя. У напрямку реабілітації основна мета фізичної терапії у боротьбі з хронічним станом полягає в керуванні набряком та симптомами.

Мета – окреслити основні концепції реабілітаційного втручання для менеджменту лімфедми / лімфостазу.

Методи: аналіз наукової та методичної літератури з баз даних: PubMed, Web Of Science, MEDLINE.

Результати та обговорення. Вторинна лімфедема / лімфостаз виникає через облітерацію лімфатичних шляхів унаслідок патологічних процесів. Вона може розвинути як одне з ускладнень під час лікування різних видів раку, оскільки операції та/або променева терапія спричиняє порушення лімфоток. Менеджмент лімфедми / лімфостазу має свої відмінності, так у розвинених країнах переважають протоколи комплексного лікування, у менш розвинутих більш поширене хірургічне втручання. У переважній більшості консервативне лікування є успішним, оскільки вдається зменшити обсяг кінцівки на 60–70%. Виокремлюють повну деконгесивну (протизастійну) терапію (CDT) як найкращий варіант лікування лімфедми / лімфостазу. Програма фізичної терапії містить ручний лімфодренаж, компресію, фізичні вправи, догляд за шкірою та програму самообслуговування. Проте науковці (K. Gordon, P.S. Mortimer) виокремлюють деконгесивну (протизастійну) лімфатичну терапію (DLT), її метою є зменшення набряку та досягнення тривалого підтримання результатів. Терапія складається з компресійної терапії, фізичних вправ, догляду за шкірою, мануального лімфодренажу, інших допоміжних заходів.

Незалежно від синонімічного терміну напрямки фізичної терапії схожі, так лікування лімфедми / лімфостазу має бути цілісним впливати на фізичне та психологічне самопочуття пацієнта. Рекомендують від 4 до 6 тижнів терапії, проте може знадобитися і більше.

Висновок. Виокремлено основні напрямки у фізичній терапії пацієнтів із лімфедемою / лімфостазом, які передбачають початкову інтенсивну терапію та наступну тривалішу фазу, орієнтовану на самоменеджмент. Визначено основні часові інтервали реабілітаційних втручань.

Ключові слова: лімфедема / лімфостаз, фізична терапія, програма.